UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyanthea, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Facetia

urn:nbn:de:hbz:466:1-97211

Visual Library

POLYANTHEÆ NOVÆ LIBER VI.

F.

Fabula.

DEFINITIO ET ETYMOL.

FABVLA, Græce μῦθος, ου, ὁ, & μυθεύομαι, fabulor, μυθώδης, εος, ὁ, ἡ, fabuloſus dicitur. Eſt autem fabula, res ad vtilitatem ſiue delectationem hominum conficta; vt ſunt Poetarum fabulæ, vt fabulæ Æſopicæ, quæ ab Heſiodo Poeta initium ſumpſere. Dicitur autem fabula à fando, inde fabulæ, & confabulor, ſimul loquor, & confabulatio, hoc eſt, collocutio. Fabula facit Dimi-[...]um fabella. Eſt autem propriè ſermo, & rumor populi, atque [...] in vulgus ſparſa, in dicterium verſa, & paſſim publicata, ſic [...] à fando. Hebr. *Maſchal.* vox media à verbo *Maſchal,* domina-[...]. Hinc vulgatum illud: Vox populi vox Dei..

¶ LOCI BIBLICI.

Fabulæ pro falſis & inutilibus doctrinis, 2. *Timoth.* 4. *v.* 4. eas [...] amplectuntur homines, *ibidem.* Fabula de Diana Epheſina, [...] Iudæi, 1. *Timoth.* 1. 4. Fabulæ vitandæ, *ibid. Tit.* 1. *v.* 14. [...] 1. *v.* 16. in Fabulam fuerunt aliis Iudæi inobedientes. *Deut.* [...]

¶ SENTENTIAE BIBLICAE.

[...] enim tempus cum ſanam doctrinam non ſuſtinebunt; ſed [...] deſideria coaceruabunt ſibi magiſtros prurientes auribus. Et [...] quidem auditum auertent: ad fabulas autem conuerte-[...] 2. *Tim.* 4.

¶ SENTENTIÆ PATRVM.

Apud Authores ſecularium literarum, vt apud Horatium, mus [...] muri, & muſtela vulpeculæ, vt per narrationem fictam ad [...] agitur, verax referatur ſignificatio: Vnde & Æſopicas fa-[...] ad eum finem relatas, nullus ineruditus fuit, qui putaret ap-[...] mendacia hæc in ſacris libris, vt in libro Iudicum, quum [...] ſibi regem fecerunt, & loquuntur ad ficum & ad vitem, quod [...] fingitur: ficta quidem narratione, ſed veraci ſignificatione [...], *Aug. in di. contra mendacium.*

Fabulæ etſi vim veritatis non habeat, tamen rationem habet, vt [...] poſſit veritas manifeſtari. Referunt inquit, ſeculares, vi-[...] quendam fuiſſe, vt quoties beneficio virium ſuarum deſtitu-[...] & nutricem terram impulſu aduerſarii contigiſſet, de-[...] magis in aduerſarium præualeret, & ſic occaſio pro [...] occaſio fiebat triumphi. Dabat infirmitas fortitudinem, la-[...] palmam, ruina victoriam. Cui hæc conueniunt, niſi Chriſto, [...] ad hoc cecidit, vt glorioſior reſurgeret? *Amb. lib.* 3. *de Offic.*

Fabulæ à fando dictæ: quia non ſunt res factæ, ſed tantum mo-[...] loquendi dictæ: quæ ideo ſunt inductæ, vt ficto animalium mu-[...] inter ſe colloquio, imago quædam vitæ hominum naſcere-[...] ſicut mus loquitur muri, muſtela vulpeculæ: & in libro Iudi-[...] ligna ſibi regem requirunt: quod totum ad mores ordina-[...] ad rem, quæ intenditur, ficta quidem narratione, ſed veraci [...] ſignificatione perueniatur. Sic enim Demoſthenes in quadam ora-[...] uſus eſt fabula aduerſus Philippum: qui ab Athenienſibus [...] decem oratores, & ille finxit fabulam. Lupi ſuaſerunt [...] paſtoribus, vt in amicitiam conuenirent: cumque hoc paſtoribus [...] placuiſſet, petierunt lupi, vt prima ſibi vice ſecuritatis canes trade-[...], quibus videbatur occaſio iurgiorum: annuerunt paſtores: & tunc lupi omni adempta formidine, omnem gregem non ſolum pro ſatietate, ſed etiam pro libidine lacerauerunt. Sic, inquit, Philoſophus, ſublatis oratoribus in populo Athenienſium facturus eſt. Oratores populi poſtulat, quo facilius poſſit opprimere ſpoliatam cuſtodibus vrbem. *Iſid. lib.* 1. *Etym.*

¶ SENTENTIAE POETARVM.

Martialis.

Quodq́; tibi mœchum fabula nulla dabat.

Verinus.

Inficit obſcœni puerorum carminis aures
Fabula, dum vatum quæritur ipſe vitor.

¶ PHILOSOPHORVM PLACITA.

Æſopus, qui meritò ſapiens æſtimatus eſt, vtilia monita ſua non ſeuerè, neque imperioſè præcepit: ſed, vt Philoſophis, mos erat, ſalubriter ad perſpiciendum mentes animasque hominum cauſa audiendi quadam illecebra induxit. *Gellius lib.* 2.

Apuleius de Deo Socratis introducit fabulam Æſopi, de coruo tenente carnem in ore: cui dum vixiſſet vulpecula, quod cygno melius cantabat, & volens cantare, amiſit carnem de ore, ac potius crocitauit, quam cantauit, & ſic ſuam defectionem publicauit: quod multis accidit, qui volunt ſe magnificare, & vltra menſuram vires ſuas oſtentare. *ibid.*

Fabulas exiſtimo neceſſarias, non ex eadem cauſa, qua poetis, ſed vt imbecillitatis noſtræ adminicula ſint: & vt dicentem & audientem in rem præſentem adducant. *Incertus author.*

Iſtæ ineptiæ poetis relinquantur, quibus aures oblectare propoſitum eſt, & dulcem fabulam nectere. Sed qui ingenia ſanare, & fidem in rebus humanis retinere, ac memoriam officiorum animis ingerere volunt, ſerio loquantur, & magnis viribus agant. *Seneca libro de beneficijs.*

Nihil debet eſſe in philoſophia commentitijs fabellis loci. *Cicero lib.* 2. *de diuinatione.*

Philomythes, id eſt, fabularum amator eſt aliqualiter philoſophus, quia fabula ex mirabilibus conſtituitur. *Ariſtot. lib.* 1. *Metaphyſ.*

Conſuetudo audiendi apologos, & maximè fabulas, magnum impedimentum eſt in cognitione veritatis. *Commentator ſuper ſecundo Metaphyſ.*

¶ SIMILITVDINES.

Plutarchi. Quemadmodum iris nihil aliud eſt, quam relucentia ſolis refracti in nubibus: Ita fabula quædam eſt veri repræſentatio. *In Moral. Plut.*

Quemadmodum araneæ ex ſe telas texunt: Ita quidam ex ſeipſis comminiſcuntur fabulas ac mendacia, cum nihil ſubſit veri. *in Moral. Plut.*

Vt apis ex amariſſimis floribus & aſperrimis ſpinis mel ſuauiſſimum ac leuiſſimum colligit: Sic ex turpibus ac ſceleratis fabulis, vtcunque decerpi poteſt aliquid vtilitatis. *in Moralib. Plut.*

Anonymi. Vt Democrates medicus Conſidiæ mulieri omnem curationem auſteram recuſanti, lac caprarum dedit, quas lentiſco paſcebat: ſic iis qui prorſus à tetricis philoſophiæ præceptis abhorrent, fabellæ quædam amœniores proponendæ, ſed quæ philoſophiam recipiant. *in Similib.*

Facetia.

¶ DEFINITIONES ET ETYMOLOG.

FACETIA, Græcè εὐτραπελία, ας, ἡ; & εὐτράπελος, ου, ὁ, facetus dicitur. Eſt autem facetus, qui facit verbis quod vult. dictus

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

dictus a facio, vel, vt aliquibus placet, à fando, vnde facetiæ. Vel ſic.

Facetus eſt elegans in dicendo, & delicias & diuitias quaſdam ſermonis habens, quæ facetiæ dicuntur, vnde facetè Aduerbium, hoc eſt, excultè, eleganter, vrbanè.

¶ Apophthegmata.

Crates à magiſtratu obiurgatus, quod contra leges & conſuetudinem Athenienſium ſindone veſtiretur, ait: Quid ſi Theophraſtum vobis oſtendam ſindone amictum? Adduxit igitur eos in tonſtrinam, oſtenditque Theophraſtum, qui tum forte tondebatur, linteo amictum, quod Græci à contegendis humeris ἀμόλινον vocant, ſubmonens faceto reſponſo, omnibus ad vſum vti licere. Turpe enim ac inhoneſtum ſi eſſet vti linteis, ne in tonſtrina quidem vſus eſſet. *Laert. lib. 7. c. 5.*

Ariſtippus. Ariſtippo philoſopho cum probroſè obijceretur à quodam, quod haberet Laidem meretricem. Quid tum ait, ſi modo non habeor à Laide? *Cic.*

Socrates, Cuidam dicenti, Antiſthenem philoſophum matre Threicia natum eſſe, patre autem non tam barbaro, ſed Athenienſi: Quid, inquit, an tu putas virum adeo præclarum ex vtroque parente Athenienſi naſci potuiſſe? Facetè vir ſapientiſſimus notauit corruptos Athenienſium mores, indicans potius è Thrace Scythaue naſci poſſe virum & præclarum, quam ex Athenienſi: & hoc igitur quod habebat virtutis Antiſthenes, matri Hybridi potius aſcribendum, quam parenti. *Laert. in eius vita. Eraſ. l. 3. apoph.*

Idem. Alcibiades Socrati miſerat munus præclarum. Id quum Socrates videretur recuſare, Xantippe diſſuaſit, aſſeuerans donum eſſe magnificum & indignum quod reſpueretur. Tum Socrates: Alcibiades, inquit, hæc mittit ambitioſe, & nobis noſtra eſt ambitio. Sentiens, interdum eſſe magnificentius magna contemnere, quam magna largiri. *Eraſ. libr. apoph.*

Anonymus. Quum Alcibiadi Athenienſi balneator plurimum adminiſtraret aquæ, Lacon id videns: Quid hoc rei eſt, inquit? plus aquæ infundit quaſi non puro, ſed vehementer ſordido. Hoc ſcommate notauit Alcibiadis vitam; multa infamia contaminatam. *Plut. in Lacon.*

Pericles. Subito oborto ſolis defectu; cum Pericles Athenienſis videret alios multos, ſed præcipuè claſſis gubernatorem, vehementer perturbatos, chlamyde ſua texit gubernatoris faciem, interrogauitque, Nunquid hoc horrendum oſtentum exiſtimaret? illo negante: Quid intereſt, inquit, igitur, niſi quod chlamyde maius eſt id quod nunc tenebras inducit? Senſit vir prudens, interuentu lunæ nobis abſcondi ſolem, quemadmodum oppoſita chlamys impediebat aliorum aſpectum, nullum autem eſſe oſtentum, quod natura fit. *Eraſ. lib. 5 apoph. Plut. in Græc. apoph.*

Pyrrho, cùm ſororem Philiſtiam vehementer obiurgaſſet, male audiuit eam ob cauſam, quod oblitus eſſet ſuæ profeſſionis (docebat enim eſſe indifferentia.) Verùm maledicentium improbitatem ſic eluſit, cùm diceret: In muliercula non declarari indifferentia. *Laert. l. 9. c. 11.*

Diogenes, ad puerum ſpurium, ex meretrice natum, lapillos iacientem in populum: Caue, inquit Diogenes, ne patrem ferias. Erat enim è ſcorto natus, atque ob id incerto patre. *Laertius libro 7. capite 2.*

Idem, cùm furem purpuræ comprehenſum vidiſſet, carmen Homericum in eum detorſit: ἔλλαβε, inquit, πορφύρεος θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή.

Id eſt,

Te mors purpurea apprehendit violentaque Parca. Laer.

Idem, Aliquando ſtipem poſcens, ita ἐρανάρχην, id eſt, eum qui ſtipi erogandæ erat præfectus, Homerico carmine compellauit;

Τοῖς ἄλλοις ἐνάριζ', ἀπὸ δ' ἕκτορος ἴσχεο χεῖρας;

Id eſt,

Deſpolia reliquos, teneas ſed ab Hectore dextram.

Dicti autem huius feſtiuitas in hoc eſt, quod pro ἐράνιζε dixit ἐνάριζε: quorum prius eſt, da ſtipem: alterum armis ſpolia, ſe Hectoris nomine ſignans. Spoliat autem, qui munus denegat pauperi & egeno. Et ſolet hoc hominum genus eſſe furax. *ibid.*

Idem, cùm hominem qui in Olympiacis certaminibus ſubinde pugnare ſolitus erat, inueniſſet oues paſcentem: Quam celeriter, inquit, vir fortiſſime, ab Olympiis ad Nemea te contuliſti? Alluſit autem quam facetiſſimè ad vocum affinitatem: νέμεα quippe certamina à loco dicuntur, vt Olympia. Νέμω verò Græcis paſco ſonat, & νέμος paſcua. *Laert. l. 6. c. 2.*

Idem Corintho vendendus, interrogante præcone quidnam calleret? reſpondit, Hominibus imperare. Riſit præco, & Magnum (dixit) artificem vendo, ſi quis ſibi dominum velit emere. *Stob. ſer. 1. de Prudentia.*

Idem videns vetulam quandam nimis comptè incedere: Si, inquit, ad viuos properas, falſa es: ſi ad mortuos, ne cunctare. *Anton. part. 2. ſerm. 18. Meliſſa Max. ſerm. 41.*

Alexander ſenem quendam capillos inficientem intuitus, Noli, inquit, capillos tingere, ſed genua hæc incurua potius, vt facilius & promptius eas. *Max ſer. 41.*

Ageſilaus, Quidam aſpiciens Lacedæmonium
dum ad bellum exeuntem, cum ei equum veluti
quæreret: Non intelligis, inquit Ageſilaus, in bello
qui fugiant, ſed qui loco maneant. *Plut. in Lacon.*

Idem, Iam ſenex, perſæpe ſine calceis & tunica
cum, cum lacera veſte, idque matutino tempore
tem quidam cum obiurgaret, quod puerilius agere
deceret reſpondit, Iuniores ciuium, ſi veſtem
nes oculos in me conijcient. *Ælianus lib. 7. de Var.*

Idem ex Aſia diſcedens, aiebat ſe triginta ſagittariis
à rege Aſia depelli; tot enim Daricorum aureorum
ſarum autem hi nummi aurei ſagittarium habebant
Athenas ac Thebas deportatis, ac in plebis moderatores
Timocrates effecerat, vt populus hoſtilem animum
tes ſuſciperet. *Plut. in Lac.*

Idem. Menecrates quidam medicus cum ſenes
quot liberaſſet à morbis, ſibi Iouis nomen indebat
Tandem verò epiſtolam ad Ageſilaum regem ſcribere
orſus eſt, Menecrates Iupiter, Ageſilao regi ſalutem
cum hominis ſtultitiam eſſet admiratus, huncin
Rex Ageſilaus Menecrati plane ſanitatem. Facetè
nem, cui mentis ſanitatem plane deeſſe putabat,
ſet, Deorum nomen ſibi adſcriberet. *Plut. in Lacon.*

Demonax rogatus, an philoſophus etiam placentas
Quid, inquit, num putas apes ſtultis tantum mella
melle condiebantur, ſacchari vſu nondum reperto.
apophth.

Idem quum videret Athenienſes hoc agere, vt
emplo gladiatorum ſpectacula in vrbem inducerent
ô canes, iſtam crudelitatem prius admittere in
quam Miſericordiæ aram ſitis demoliti. Significans
re, in ea ciuitate in qua Miſericordia pro Dea
plus quam ferinam crudelitatem. *Eraſmus lib.*
thegm.

Cleomenes, Argiuis profitentibus ſe prioris cladis
in qua victi fuerant, iterato prælio ſarcire velle: D
duarum ſyllabarum acceſſione facti eſtis meliores
prius. Verum huius dicti argutia Latinè reddi non
enim μάχεσθαι pugnare eſt, ἀναμάχεσθαι vero
gnam. *Plut. in Lacon.*

Anonymus. Lacon quidam Gymnaſiarcham ligna
bentem, facetiſſimo ioco incuſauit, dicens, quod
chrymas quidem illic effundere daretur. Fumus
chrymas. Acapna autem ligna inde dicta ſunt, quod
Eraſ. l. 8. apoph.

Anonymus. Lacon quidam quotidie conuiuatorem
plagiarium ac tyrannum vocauit, per quem
quam vidiſſet menſam ſuam. Ioci autem lepos
ne, plagiarium appellauit, quod liberalitate ſua
deret obnoxios: tyrannum verò, quod per illum
quam conuiuarum domi ſuæ viuere. *Eraſmus lib.*
thegm.

Alius quidam, quum homines defunctos in ſella
ret: Ahit, inquit, vt hic ſedeam, vnde ſeniori aſſurge
oſtendit autem facetiſſimo dicterio mortem
hominibus, vitam autem omnibus eſſe dulciſſimam
cap. 10.

Quidam iratus Agaſoni, volebat eum percutere
marei, Athenienſis ſum: ad aſinum verſus, Attu
ſis non es, eique multas plagas inflixit. *Plutarch.*
cundia.

Philopœmen diuertere volebat ad hoſpitium
cognito, iuſſit hoſpes apparari quæ neceſſaria eſſent
dum interim ipſe obſonia appareret. Inter hæc P
lus (vt res ipſa ferebat) ad hoſpitium properat, qu
vt ſolum, vt deformem, vt qui nihil ornatus haberet
batur mulier ex adminiſtris eſſe aliquem, qui her
cumque eſſet de aduentu Philopœmenis mirifice
blandiendo rogauit eum, ſe vt adiuuaret ad
cipiendum. Tum Philopœmen, vt erat perhumanus
lieris errore, confeſtim ſecuri accepta, & cuneo,
re, ad coquendam cœnam. Hoſpes interim,
animaduerteret Philopœmenem findendis lignis
re: Proh Iupiter! inquit, quid hoc Philopœmen!
maxime? Ad ea Philopœmen: pro deformitate
riuſque corporis, pœnas luo. Voluit ipſemet
ſpiti & ſibi ipſi riſum. Res ſane feſtiuo ac faceto
quæque quo rarior, eo etiam fuerit lepidior.
tarcho.

Stratonicus Muſicus, cum in Pontum nauigans
Beriſadem veniſſet, diu apud eum moratus,
Græciam adornare fugam. Verum cum id
paſſurus: Bene, inquit Stratonicus, cogitas,
ris hic manere. Quo dicto, facetè ſuam indicabat

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

conſilium probabat quaſi ille de migrando cogitaſſet, niſi grauibus cauſis commotus, pararet abitum. *Athe-*

ſe vehementer demirari aiebat Satyri ſophiſtæ matrem, decem menſes tuliſſet, quem nulla ciuitas decem dies *Eraſ.l.6.apoph.*

ſacrificio tibia, inflaturo inſcito quodam tibicine. Bona oportet, inquit: libemus iam, atque deos precemus, *A-*

Cleon citharœdus, cognomine Bos, nec recte pulſabat ly- plurimum diſſonabat ab eius fidibus eum cum audiſ- Aſinus (inquit) ad lyram, adagium olim fuit: nunc dum, Bos ad lyram. *Athenæus eodem libro.*

quodam ſciſcitante, quænam eſſent tutiſſima nauigia: ro- longa? reſpondit, quæ in terram ſubducta ſunt. Rhodi ſpecimen exhiberet, applaudente nullo abiit, theatro reli- Quandoquidem id vos non præſtatis, quod nullius eſt quomodo à vobis ſperare munus aliquod viritim poſſum? ſcatio de muſica pertinacius cum ipſo altercanti, ani- non aduertere dixit, propterea quod ſupra pedis malleo- retur. Affine huic dictum eſt Apellis, ne ſutor vltra crepi- *Athenæus eodem libro.*

narum medicum dicebat, ægros quos tractaret, vno die migrarent, efficere: in agri Mileſii oppido quodam cum nationum miſcellani homines habitarent, omnia ſepul- ginorum eſſe, ac conuenarum intuitus, faceſſamus hinc, in- ſolimori videntur hic alienigenæ, ciues autem nulli. Ma- quæ ciuitas erat luxui ac compotationibus diffluens, cum dam potans, ſi per ciuitatem oculis tectis duceretur, quo in ſtatis eſſet, cogniturum ſe dixit. Opertis deductus oculis, in- tibus vbinam eſſet, in caupona, reſpondit: tanquam cau- tota ciuitas. Victis Sicyone qui aduerſus illum certaue- Æſculapii delubro trophæum erexit, inſcriptionemq; hanc Stratonicus de iis qui citharam male pulſant. Cuidam i- dandi vt nonnihil muneris auferret, maiorem ſe mendi- dixit. Pellæ ad puteum accedens, an eſſet potu ſalubris a- ſtatus eſt: reſpondentibus qui hauriebant, illam ſe bibere: in ſalubris, ait, quia luridi eſſent incolæ, & pallentes. *A- vbi alia extant eiuſdem Stratonici ioco ſa dicta, quæ ſuis opere continentur.*

quidam cum in tabernam veniſſet, ibidemq; hoſpitis cum ancillis plus ſatis rixantem, in prandio ferre nequiret, conuerſus ad hominem. Ecqua, inquit, hæc eſt tua impatien- ego & triginta nunc annos huius clamores & inſaniam ſque pertuli, tu verò ne horam quidem eam ferre potes? ſto & hominis impatientiam leniit, & vxorem ab ira in ri- mouit. *Adrianus Barlandus*

Vndecimus Gal. rex, audiens indoctum quendam, in- ſimam habere bibliothecam, dixit, Eum ſimilem eſſe gibbo- molem in dorſo portans eam nunquam aſpiceret, *Corroze- dict. & fact. memor.*

¶ FABVLA.

Sus & Canis,

ma ſibi conuicia ſus & canis faciebant. Sus per Venerem iu- ſe canem niſi deſinat maledicere, dentibus ſuis conſciſſuram ancirridens canis: per Venerem, inquit, venuſtum eſt iuſiu- tuum. Nam te valde delectari Deam apparet, quippe cum ſuum fanum admitti eos, qui guſtarint carnes tuas. Cui ſus, reſpondit: enimuero illa me diligit, cum occiſores meos, mihi prorſus repelli iubet à ſe. At tu fœtes tam viuus mortuus.

fabula prudentes, vt inimicorum conuitia & probra fa- ad laudem ſuam conuertant & contra illos retorqueant.

Facies.

¶ BIBLICI LOCI.

Hebræorum more, pro externa facie, & quaſi vultu re- quarumlibet, *Matth.*16.3. facies Dei, id eſt, diuinæ maieſta- præſentiæ, potentiæ, indignationis, beneuolentiæ, deſi- peculiaris, quæ ex contextus conſideratione facile diſcerni- *Gen.*38. *Exod.*33.11. *Num.*6.25. *Iud.*5.5.1. *Sam.*13.12.1. *Chron.*16.11. *Nehe.*1.4. *Pſal.*10.11.1. *Cor.*13.12. *Apoc.*22.4.

Facies Dei Patris, *Matth.*18.10. *Apoc.*6.16. facies Chriſti filii Dei, manifeſtandi & manifeſtati. *Eſaiæ* 50.6.7. *Daniel.* 10.6. *Malach.* 3.1. *Matth.*17.2. & 26.39.67.2. *Cor.*4.6.2. *Theſſ.*1.9. *Apoc.*1.16. facies Iehouæ, arca fæderis, 1. *Sam.*2.18. & 21.6. *Pſalm.*24.6. & 95.2. & 114.7. facies, id eſt, os, vultus, conſpectus, præſen- tatus externus, ſermo, actio, conditio hominis, *Gen.*2.7. & 16.8. *Eſai.*3.15. & 20.6. & 37.6. *Marc.*12.14. *Ioan.*7.24.2. *Corinth.*5.12. & 10. 1.7. facies myſtica, *Cant.*2.14. facies, id eſt, ſuperficies orbis, &c. *Gen.* 1.2. & 4.6. *Iob.*37.12. *Eſai.*19.8. *Ezech.*37.2. *Matth.*16.3. *Act.*17.26. facies animalium variorum, *Ezech.*11.19. *Dan.*7.8. *Ioel.*2.3. &c. *Apoc.* 9.7. facies ſerpentis, draconis, Satanæ, *Apoc.*12.14. facies afflictionis variæ, *Eſai.*19.16. *Ier.*42.17. & 48.44. *Thren.*5.10. facies arcus, gladii, prælii, *Iob.*19.29. *Pſal.*60.6. *Eſai.*21.15. facies rerum artific. *Exod.* 28.27.1. *Reg.*6.3. *Ezech.*40.15. &c. facies venti, ignis, frigoris, *Pſal.*18. 45. & 88.3. & 147.17. *Mich.*1.4.

Facies Dei præcedebat Iſraelitas. *Exod.*33. *v.*14.17. iuxta faciem non iudicat Deus, 1. *Samuel.* 16.7. vt faciem ſuam oſtendat nobis Deus, orandum, *Num.*6.25. Facie ad faciem locutus eſt Moſi Deus, *Exod.*32.21. *Deuter.*5.4. & 34.10. Facie adfaciem quando Deum ſimus cognituri. 1. *Corinth.*13.12. Vide 1. *Ioan.*3.2. in Faciem cadere Hebræis, eſt pronos adorare, *Matth.*17.7. Facierum panes qui vocentur, *Exod.*25. *Leuit.*21. *Num.*4. dicti quia ante faciem Dei ponebantur.

¶ SENTENTIÆ PHILOSOPHORVM.

Faciem eam partem nominamus duntaxat in homine, quæ caluæ ſubiecta eſt. *lib.1. de hiſt. c.8.*

Quibus frons magna, ſegnes ſunt: quibus frons parua, mobiles: quibus lata, mente moueri idonei: quibus rotunda, iracundi. *ibidem.*

Facilitas.

¶ DEFINITIO ET ETYMOLOG.

FACILITAS, Græce εὐκολία, ας, ἡ, & εὔκολος, ου, ὁ, ἡ, dicitur. Sunt autem facilia, quæ vel ſine labore, vel breui tempore fiunt. *ſecund. Ariſtot. lib.1. Rhet.* Erit itaque dictu vel factu facile, quod facile dici vel fieri poteſt. Cuius contrarium eſt difficile, quod non ſine labore fieri poteſt. Difficiles etiam terræ dicuntur quaſi ſteriles. *Virgil. Difficiles primum terræ, colleſque maligni.* Dicuntur autem hæc è facio.

¶ POETICÆ SENTENTIÆ.

Lucret.2.

Sed neq; tam facilis res vlla eſt, quin ea primum,
Difficilis magis ad credendum conſtet.

Ouid.3. Triſt.11.

In cauſa facili cuius licet eſſe diſerto,
Et minimæ vires frangere quaſſa valent.
Subruere eſt arces & ſtantia mœnia virtus:
Quilibet ignaus præcipitata premunt.

Manil.3.

Facile eſt ventis dare vela ſecundis,
Fœcundumq; ſolum varias agitare per arteis,
Auroq; atq; ebori decus addere, cum rudis ipſa
Materies niteat.

Facundia.

¶ DEFINITIO. ET ETYMOL.

FACVNDIA Græce εὐστομία, ας, ἡ, & εὔστομος, ου, ὁ, facundus dicitur. Eſt autem facundia eloquentia, vnde facundus, fatu iucundus. *ſec. Acronem ſuper arte poet. Horat.* Diciturque facundia à fando, ita & facundus dicitur diſertus, & qui ea, quæ mente concipit, ad audientes facile atque ornate profert. Eritque facundia facultas diſſerendi cum gratia: & facunde aduerbium, pro diſerte. De hac materia vide ſupra in Concio & Eloquentia.

Vis facundiæ ea eſt, vt omnia conficere & ſubigere valeat. *Plut. in Demoſth.*

Eum qui in Rep. potentia præſtare velit, eam eloquentia ſibi parare neceſſe eſt: Contentum autem eſſe gloria facundiæ, inque eius ingluuie quaſi acquieſcere, non eſt ingenuum. *Idem in comp. Demoſth. & Ciceronis.*

¶ ADAGIA.

Attica muſa. Ἀττικὴ Μοῦσα.
Pro venuſta lepidaq; oratione, *Diogen. Laert.*
Lepos Atticus. Eloquentia Attica. *Hieron.*
Inter reliquos Græciæ populos lepos & feſtiuitas quædam quaſi vernacula ac peculiaris eſt Atticis, adeo vt in prouerb. abierit.
Cygnea cantio. κύκνειον ᾆσμα.
Conueniet in eos, qui ſupremo vitæ tempore facunde diſſerunt.
Tunc canent cygni, quum tacebunt graculi, τότ' ᾄσονται κύκνοι, ὅταν κολοιοὶ σιωπήσωσι.